

ירושלים, ל' סיון, תשס"ח

3 יולי, 2008

הסדרה - 064

הנדון: באזל II – תוצאות סקר השפעה כמותית לאימוץ הגישה הסטנדרטית –

נדבך ראשון

1. כללי

במסגרת ההיערכות ליישום המלצות הועדה להתכנסות בינלאומית למדידת הון ולתקני הון שפורסמו ביוני 2006 (להלן - באזל II) במערכת הבנקאית בישראל, נדרשו התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי (להלן – בנקים) לדווח לפיקוח על הבנקים על תוצאות סקר השפעה כמותית (QIS) לאימוץ הגישה הסטנדרטית של באזל II על הדרישות המינימאליות להקצאת הון בבנקים.

הסקר נערך במתכונת זהה למתכונת סקר ה-QIS5 אשר בוצע בעולם בסוף שנת 2005 ותוצאותיו פורסמו במחצית 2006.

נדגיש כי תוצאות הסקר משקפות את הקצאת ההון שבמסגרת הנדבך הראשון בלבד, ואינן מספקות תמונה לגבי הקצאת ההון הנוספת שתידרש מהבנקים במסגרת הנדבך השני.

2. בסיס הנתונים והנחות

2.1. ככלל, הנתונים שדווחו הינם ליום 31.12.2006 ומותאמים לדוחות הכספיים שפורסמו באותה העת. מספר בנקים דיווחו לתאריך אחר, בשל נסיבות חריגות.

2.2. תוצאות הסקר על בסיס מצרפי נכללות בנספח 1 למסמך זה.

אנו מפנים שימת לב לכך שהתוצאות הושפעו מהותית מגישות שונות ומפרשנויות שונות שאימצו בנקים שונים בחלק מהנושאים. כתוצאה מכך, יש להיות זהירים בניתוח משמעויות הסקר ובהסקת מסקנות בדבר ההבדלים שהתקבלו בין הבנקים השונים.

הבדלים מהותיים נגרמו עקב השימוש באומדנים שהותר לצורך חישוב תוצאות הסקר, אך אינו מותר ביישום בפועל. בין הנושאים הנוספים נציין:

2.2.1. הפחתת סיכון אשראי (CRM): הבדלים מהותיים נבעו מהבחירה באלטרנטיבות השונות המותרות במסגרת העבודה של באזל II (הגישה הפשוטה לעומת המקיפה, כאשר מספר קטן של בנקים נקטו בגישה המקיפה) וכתוצאה מהפרשנות השונה של בנקים שונים לתנאי הכשירות של הביטחונות והערבויות כמפחיתי סיכון אשראי בהתאם לדרישות באזל II. בהקשר זה נציין שהיו בנקים שלא עשו שימוש כלל בטכניקות להפחתת סיכון אשראי בשל האמור לעיל.

2.2.2. החלת מקדם המרה 0% על מסגרות אשראי שלא נוצלו: פרשנות שונה בין בנקים שונים בלטה גם בהתייחסות למסגרות אשראי שלא נוצלו. מספר בנקים התייחסו אל כל מסגרות האשראי כאל מסגרות שאינן ניתנות לביטול ולכן החילו עליהן מקדם המרה של 20% או 50%, לפי העניין. בנקים אחרים קבעו כי חלק קטן מהמסגרות שלא נוצלו כשירות למקדם המרה של 0%, והיו אף בנקים שהניחו כי מרבית או כל המסגרות כשירות למקדם המרה של 0%.

נדגיש כי כבר בדיווחים שיידרשו החל מדצמבר 2008 (מועד תחילת הריצה במקביל) יורשו הבנקים לבצע הפחתת סיכון אשראי ו/או להחיל מקדם המרה של 0% על מסגרות שלא נוצלו רק לאחר שיוודאו עמידה בתנאי הכשירות הנדרשים בהוראות באזל II. האמור משמעותי במיוחד בבנקים בהם ההשפעה הכמותית של הנחות אלו הייתה מהותית במיוחד.

2.3. יחס ההון המתקבל מיישום הגישה הסטנדרטית – נדבך ראשון:

על מנת לאמוד את ההשפעה הכמותית של השימוש בהנחות כמפורט לעיל, בחרנו להציג את יחס ההון המצרפי של חמשת הקבוצות הבנקאיות הגדולות לפי באזל II כלהלן:

- יחס ההון כפי שעולה מדיווח הבנק.
- יחס ההון ללא CRM (קרי, תחת ההנחה כי כל הביטחונות והערבויות אינם עומדים בתנאי הכשירות לצורך הפחתת סיכון אשראי).
- יחס ההון ללא CRM ובהנחה שמסגרות אשראי אינן ניתנות לביטול (קרי, ללא החלת מקדם המרה של 0% על מסגרות אשראי שלא נוצלו).

להלן התוצאות:

<u>נתונים מצרפיים של חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות</u>	
10.82%	יחס ההון לרכיבי סיכון בגישה הנוכחית <u>יחס ההון לרכיבי סיכון בגישה הסטנדרטית:</u>
10.95%	• כפי שדווח על ידי הבנקים
10.37%	• ללא השפעת CRM
10.21%	• ללא השפעת CRM ובהנחה שמסגרות אשראי אינן ניתנות לביטול

3. סיכון תפעולי:

בעת הוצאת הסקר נדרשו בנקים גדולים הפעילים ברמה הבינלאומית לחשב את הקצאת ההון בגין סיכונים תפעוליים בגישה הסטנדרטית (SA), או, אם אין באפשרותם לבצע חישוב זה, בגישה הסטנדרטית האלטרנטיבית (ASA). במהלך הזמן שחלף מאז הוצאת הסקר החליט המפקח על הבנקים להתיר לתקופת ביניים גם לבנקים הגדולים לחשב את ההכנסה הגולמית בגישת האינדיקטור הבסיסי (BIA).

מהנתונים שהתקבלו, עולה כי הקצאת ההון בגישת BIA בדרך כלל נמוכה מזו הנדרשת בגישת ASA. בנוסף, קיים קושי רב לעמוד בתנאי הכשירות ליישום גישת ASA.

לאור האמור לעיל, התייחסנו בחישוב הקצאת ההון בגין סיכונים תפעוליים לדיווחי הבנקים על פי הגישה הסטנדרטית ועל פי גישת האינדיקטור הבסיסי בלבד, והתעלמנו מהדיווחים בגישה הסטנדרטית האלטרנטיבית.

4. היזון חוזר:

4.1. מצ"ב בנספח 1 תוצאות הסקר עבור חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות על בסיס מצרפי.

בלוח 1 מוצגים נכסי הסיכון, דרישות ההון והשינוי בדרישות ההון בפילוח לפי תיקים, הן על פי הגישה הנוכחית (הוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין) והן על פי הוראות באזל II (גישה סטנדרטית). לוח זה מבוסס במלואו על דיווח הבנק המקורי, למעט הסיכון התפעולי (ראה סעיף 3 לעיל).

בתחתית הלוח מוצג יחס ההון לרכיבי סיכון בניטרול ההנחות השונות כאמור בסעיף 2.3 לעיל.

העמודה 'התרומה לשינוי בדרישת ההון הכללית- נתוני ה- CEBS (Committee of European Banking Supervisors) מציגה את התרומה לסה"כ נכסי הסיכון או ליחס ההון

של הבנקים האירופאים שהונם הראשוני נמוך מ- 3 מיליארד אירו, ומובאת כאן כנתון השוואתי.

בלוח 2 מוצגת ההתפלגות של התיקים השונים לפי שיעורי השקלול, בגישה הנוכחית (311) ובגישה הסטנדרטית, לסך חמש הקבוצות הבנקאיות.

בלוח 3 מוצגים נתוני סך חברות כרטיסי אשראי במתכונת של לוח 1 לעיל.

נספח 1 - לוח 1

עיבוד מס' 1 - שינויים בדרישות ההון לפי תיקים ל:

חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות (באלפי ₪) ליום 31.12.2006

התרומה לשינוי בדרישת ההון הכללית - נתוני ה CEBS	התרומה לשינוי בדרישת ההון הכללית	שינוי בדרישת ההון באחוזים	שינוי בדרישת ההון	נכסי סיכון תחת גישה סטנדרטית (נדבך 1)	משקל מתוך סך נכסי הסיכון תחת הגישה הנוכחית באחוזים	נכסי סיכון לפי הוראה 311	משקל מתוך סך היתרות באחוזים	סך יתרת נכסים (311, לאחר CCF)	
(11)	(4)*(9)=(10)	(6)/(8)=(9)	(6)-(7)=(8)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	
0.1%	0.3%	305.9%	156,426	2,594,577	0.1%	639,250	5.7%	60,630,553	ריבניות
-0.7%	1.6%	32.1%	945,053	48,557,185	5.1%	36,744,020	15.7%	167,147,263	בנקים
-0.4%	1.7%	3.2%	972,073	391,141,179	52.1%	378,990,272	38.8%	413,125,848	תאגידים
-0.6%	1.2%	3.1%	676,305	279,521,651	37.3%	271,067,833	27.5%	292,986,706	מזה: תאגידים אחרים
0.2%	0.4%	3.6%	248,880	89,551,305	11.9%	86,440,299	9.3%	98,657,003	SME המטופלים כתאגידים
0.0%	0.1%	2.7%	46,887	22,068,223	3.0%	21,482,140	2.0%	21,482,140	מימונים יעודיים
-7.2%	-4.8%	-38.0%	-2,769,983	56,411,154	12.5%	91,035,938	11.0%	117,057,523	קמעונאי למגורים
-5.1%	-2.6%	-16.4%	-1,502,126	95,370,803	15.7%	114,147,376	12.0%	127,586,756	קמעונאי (לא למגורים)
-3.1%	-1.3%	-13.8%	-775,205	60,685,187	9.7%	70,375,247	7.3%	78,251,542	מזה: קמעונאיות אחרות
-1.7%	-1.1%	-20.1%	-617,064	30,673,479	5.3%	38,386,775	4.1%	43,823,870	SME המטופל כקמעונאי
-0.3%	-0.2%	-25.5%	-109,857	4,012,137	0.7%	5,385,354	0.5%	5,511,344	קמעונאיות כשירות מתחדשות
0.0%	0.1%	6.6%	41,792	8,379,084	1.1%	7,856,684	0.8%	8,379,084	מניות
0.1%	-1.5%	-69.9%	-857,595	4,621,304	2.1%	15,341,237	1.8%	19,629,311	נכסי איגוח
0.0%	-0.2%	-44.8%	-142,325	2,195,578	0.5%	3,974,641	2.0%	21,428,597	תיק למסחר - סיכון ספציפי
0.0%	0.0%	0.0%	0	19,283,015	2.7%	19,283,015	2.9%	30,967,209	נכסים אחרים
0.1%	-3.5%	-61.5%	-2,049,256	16,005,820	5.7%	41,621,518	7.5%	79,876,762	נגזרי OTC
0.0%	-0.1%	-2.5%	-31,205	14,950,413	2.1%	15,340,475	1.4%	15,340,475	סיכון שוק כללי
0.9%	0.0%	-1.5%	-2,480	2,005,089	0.3%	2,036,089	0.4%	3,784,645	ישויות קשורות
9.0%	8.4%		4,910,975	61,387,183	0.0%				סיכון תפעולי
-3.0%	-0.6%	-0.6%	-328,651	722,902,384	100.0%	727,010,516	100.0%	1,064,954,026	סה"כ

79,642,538

79,221,494

הון

10.95%	10.82%	חישוב	יחס הון לרכיבי סיכון
10.37%			יחס הון לרכיבי סיכון ללא השפעת CRM
10.21%			יחס הון לרכיבי סיכון ובהנחה שמסגרות אשראי אינן ניתנות לביטול

שיעור שקלול ממוצע	שיעורי משקל הסיכון										ללא דירוג	סה"כ	יתרות	311	ריבניות					
	חובות בפיגור		150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	(3)						(2)	(1)	יתרות	311	ריבניות
	150%	100%																		
1%	(11)	(10)	(9)	(8)	(7)	(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	60,630,553	311	יתרות	311	ריבניות				
4%	0	0	0	610,000	311,293	2,017,781	56,266,122	1,425,374	60,630,571	60,630,571	100%	100%	311	יתרות	311	ריבניות				
22%	0%	0%	0%	2,681,968	3,990,907	160,332,993	142,395	167,147,263	167,147,263	100%	100%	311	יתרות	311	ריבניות	בנקים				
29%	422	9,741	242,306	756,968	22,963,802	106,702,691	516,760	36,788,843	168,137,925	168,137,925	100%	100%	311	יתרות	311	ריבניות				
92%	0%	0%	0%	378,198,686	1,318,341	33,608,821	413,125,848	413,125,848	413,125,848	100%	100%	311	יתרות	311	תאגידים (סה"כ)	בנקים				
92%	8,079,174	8,158,025	180,930	8,541,382	7,660,328	14,560,162	20,175,014	354,195,650	426,682,751	426,682,751	100%	100%	311	יתרות	311	תאגידים (סה"כ)				
78%	0%	0%	0%	65,014,353	52,043,170	0	0	117,057,523	117,057,523	100%	100%	311	יתרות	311	קמעונאי למגורים	בנקים				
48%	612,763	2,856,068	136,278	31,706,097	82,057,402	0	0	117,368,608	117,368,608	100%	100%	311	יתרות	311	קמעונאי למגורים	בנקים				
90%	0%	0%	0%	113,849,791	238,939	13,240,479	127,328,301	127,328,301	127,328,301	100%	100%	311	יתרות	311	קמעונאי לא למגורים (סה"כ)	בנקים				
69%	2,000,889	1,479,882	2,592,298	117,641,943	29,587	255,203	12,233,157	138,202,368	138,202,368	100%	100%	311	יתרות	311	קמעונאי לא למגורים (סה"כ)	בנקים				
52%	0%	0%	0%	32,338,597	104,787	46,152,641	1,280,737	79,876,762	79,876,762	100%	100%	311	יתרות	311	נגזרי OTC	בנקים				
63%	0	0	1,917	1,867,988	75,624	75,950	3,438,913	19,766,050	25,570,047	25,570,047	100%	100%	311	יתרות	311	נגזרי OTC				
	0%	0%	0%	7%	0%	0%	13%	77%	100%	100%	100%	311	יתרות	311	נגזרי OTC	בנקים				

שיעור הקצאת הון ממוצע	שיעורי הקצאת הון							סה"כ	יתרות	311	התיק למסחר (סיכון ספציפי)
	12%	8%	4%	1.6%	1%	0.25%	0%				
1%		3,517,040		2,288,002			15,623,554	21,428,597	311	יתרות	התיק למסחר (סיכון ספציפי)
1%	0	1,063,191	0	5,614,949	12,225	251,809	14,486,422	21,428,597	311	יתרות	התיק למסחר (סיכון ספציפי)
	0%	5%	0%	26%	0%	1%	68%	100%	311	יתרות	התיק למסחר (סיכון ספציפי)

שיעור שקלול ממוצע	שיעורי משקל הסיכון						ללא דירוג	סה"כ	יתרות	311	נכסי איגוח
	הפחתה מההון	350%	100%	50%	20%	0%					
78%	(8)	(7)	(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	19,629,311	311	נכסי איגוח
24%	0	0	813,555	148,660	18,667,097	0	19,629,311	19,629,311	311	נכסי איגוח	
	0%	0%	4%	1%	95%	0%	100%	100%	311	נכסי איגוח	

הערה: היתרות המופיעות בטור (1) אינן מסתכמות לסיכום היתרות בטורים (2) עד (10), עקב שימוש בטכניקת גישה מקיפה להפחתת סיכון אשראי בחלק מהבנקים.

נספח 1 - לוח 3

עיבוד מס' 1 - שינויים בדרישות ההון לפי תיקים ל:

סך חברות כרטיסי אשראי

ליום 31.12.2006

התרומה לשינוי בדרישת ההון הכללית - סך 5 הקבוצות	התרומה לשינוי בדרישת ההון הכללית	שינוי בדרישת ההון באחוזים	שינוי בדרישת הון	נכסי סיכון תחת גישה סטנדרטית (נדבר 1)	משקל מתוך סך נכסי הסיכון תחת הגישה הנוכחית באחוזים	נכסי סיכון לפי הוראה 311	משקל מתוך סך היתרות באחוזים	סך יתרת נכסים (311, לאחר CCF)	(ש אלפי)		
										(1)	(2)
0.3%	#DIV/0!	#DIV/0!	0	0	0.0%	0	0.1%	11,462			ריבניות
1.6%	-3.8%	-8.3%	-25,990	3,608,743	46.4%	3,933,622	76.9%	17,533,044			בנקים
1.7%	-0.5%	-16.1%	-3,056	199,131	2.8%	237,332	1.0%	237,332			תאגידים
1.2%	-0.5%	-24.9%	-3,056	114,945	1.8%	153,146	0.7%	153,146			מזה: תאגידים אחרים
0.4%	0.0%	0.0%	0	84,186	1.0%	84,186	0.4%	84,186			SME המטופלים כתאגידים
0.1%	#DIV/0!	#DIV/0!	0	0	0.0%	0	0.0%	0			מימונים יעודיים
-4.8%	#DIV/0!	#DIV/0!	0	0	0.0%	0	0.0%	0			קמעונאי למגורים
-2.6%	-10.5%	-23.8%	-71,203	2,848,346	44.1%	3,738,387	16.4%	3,738,387			קמעונאי (לא למגורים)
-1.3%	-6.9%	-23.4%	-46,524	1,902,552	29.3%	2,484,098	10.9%	2,484,098			מזה: קמעונאיות אחרות
-1.1%	-1.6%	-24.5%	-10,967	421,415	6.6%	558,507	2.4%	558,507			SME המטופל כקמעונאי
-0.2%	-2.0%	-24.6%	-13,712	524,379	8.2%	695,782	3.1%	695,782			קמעונאיות כשירות מתחדשות
0.1%	0.0%	0.0%	0	12,362	0.1%	12,362	0.1%	12,362			מניות
-1.5%	#DIV/0!	#DIV/0!	0	0	0.0%	0	0.0%	0			נכסי איגוח
-0.2%	#DIV/0!	#DIV/0!	0	0	0.0%	0	0.0%	0			תיק למסחר - סיכון ספצפי
0.0%	0.0%	0.0%	0	486,280	5.7%	486,280	5.2%	1,183,414			נכסים אחרים
-3.5%	#DIV/0!	#DIV/0!	0	0	0.0%	0	0.0%	0			נגזרי OTC
-0.1%	0.0%	0.0%	0	65,325	0.8%	65,325	0.3%	65,325			סיכון שוק כללי
0.0%	-0.2%	-100.0%	-1,043	0	0.2%	13,041	0.1%	22,900			ישויות קשורות
8.4%	37.6%		255,525	3,194,064	0.0%						סיכון תפעולי
-0.6%	22.7%	22.7%	154,232	10,414,250	100.0%	8,486,349	100.0%	22,804,226			סה"כ